

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), како и врз основа на член 25 став 2 и став 5 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17) министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по **географија** за IX одделение на деветгодишното основно образование.

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

ГЕОГРАФИЈА

IX ОДДЕЛЕНИЕ

Скопје, февруари 2018

**ДЕВЕТГОДИШНО ОСНОВНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

1. ВОВЕД

Наставниот предмет кој го проучува подрачјето на географската наука се изучува во вториот развоен период во VI одделение и третиот период во VII, VIII и IX одделение на деветгодишното основно образование.

Следејќи ја научната терминологија, како и карактеристиките на учениците и наставниот процеси, наставните програми по географија се замислени така што ги развиваат содржините од помалку сложени кон посложени (длабочината и широчината на знаењата се зголемува со возраста на учениците).

Прочувањето на географијата како наставен предмет има за цел да им овозможи на учениците да стекнуваат основни знаења за Земјата, значењето и поврзаноста на природните елементи и општествените појави и процеси во современиот свет, развивање и негување на географскиот начин на мислење и развивање на социјално ефективни способности на ученикот.

Наставната програма по предметот *географија* се надоврзува на претходно совладаните наставни програми по: светот околу нас, природа и општество.

Наставниот предмет географија се изучува како задолжителен наставен предмет со 2 часа неделен фонд (72 часа годишно) во VI, VII, VIII и IX одделение.

Наставата по географија треба да се изведува според следните принципи:

- поучување насочено кон учењето на ученикот;
- самостојно учење и истражување на секој ученик и преку заедничко учење во група;
- почитување на принципите на активната настава;
- постојано следење на напредувањето на секој ученик од страна на наставникот и давање редовни информации за напредувањето;
- самооценување на сопственото напредување на секој ученик.

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО IX ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да стекнува претстава и да усвојува знаења за континентите: Азија, Африка Северна и Јужна Америка, Австралија со Океанија и поларните области;
- да ги анализира и поврзува природните и општествените фактори како елементи за развојот на просторот;
- да претставува бројчани податоци во вид на табели, скици и да умее да ги интерпретира во наставата;
- да изработува и предлага план за изработка на тематски карти и истражувачки активности;
- да усвојува знаења и вештини за посебните карактеристики на: Азија, Африка Северна и Јужна Америка, Австралија со Океанија и Поларните области;
- да стекнува знаења за природно - географските карактеристики на Азија, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија со Океанија и поларните области;
- да стекнува знаења за социо - географските карактеристики на Азија, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија со Океанија и поларните области;
- да стекнува знаења за економско-географските карактеристики на регионите;
- да стекнува знаења за географските карактеристики на поларните области Арктик и Антарктик;
- да се запознае со карактеристичните подрачја од регионите на континентите;
- да стекнува знаења за разместеноста на растителниот и животинскиот свет на Азија, Африка Северна и Јужна Америка, Австралија со Океанија и поларните области;
- да стекнува знаења за народите и државите на континентите;
- да ги разбира основните принципи за заштитата на животната средина на Азија, Африка, Северна и Јужна Америка, Австралија со Океанија и поларните области;
- да се поттикнува на критичко мислење и да го разменува своето мислење со мислењето на другите;
- да се поттикнува на егзактни ученички истражувања за природните објекти, процесите и појавите;
- да покажува активно учество во работата на групата и во дискусиите;
- да се оспособува да користи ИКТ во наставата за проучувањето и учењето на географијата.

3. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Тема I: АЗИЈА - 21 час				
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи	Резултати од учењето
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> -да стекне сознанија за географската положба на континентот и нејзиното значење; - да научи да ги опишува природните граници на карта; - да добие претстава за големината на Азија во однос на другите континенти. 	<p>Географска положба, граници и големина</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Азија -Географска положба -’Ртови -Граница -Стар свет 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот со помош на географска карта им помага на учениците да ја определат географската положба на континентот. -Учениците да ги одредат географските координати на најистурените точки од континентот. -Учениците да ги пронајдат најкратките растојанија на Азија со останатите континенти. -Примена на Google Earth. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги опишува границите на Азија; - има сознанија за големината на континентот; - има претстава за големината на Азија во однос на другите континенти.
<ul style="list-style-type: none"> - Да ги препознава и пронаоѓа на картата на Азија конкретните облици на бреговата разгранетост; - да ја споредува бреговата разгранетост на Азија со брегот на Европа; - да ги лоцира на карта на Азија поголемите: полуострови, острови и заливи; 	<p>Брегова разгранетост</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Острови -Полуострови -Мориња -Заливи -Протоци -Канали -Архипелаг 	<ul style="list-style-type: none"> - На географска карта ги издвојува и именува крупните облици на бреговата разгранетост. - Ученикот објаснува на карта за значењето на конкретни облици на азискиот брег. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги препознава на карта позначајните облици на бреговата разгранетост; - ја споредува бреговата разгранетост на Азија со брегот на Европа;

			-Примена на Google Earth.	- ги лоцира на карта на Азија поголемите: полуострови, острови и заливи.
<p>-Да стекне претстава за настанувањето на Хималајската планинска верига;</p> <p>-да ги пронаоѓа на карта позначајните релјефни облици;</p> <p>-да се запознае со областите каде има изразена вулканска и сеизмичка активност и причините за нивната разместеност.</p>	<p>Релјефни карактеристики</p>	<p>-Млади верижни планини</p> <p>-Стари грамадни планини</p> <p>-Висорамнини</p> <p>-Низини</p> <p>-Пустини</p> <p>-Депресији</p> <p>-</p> <p>Карактеристични подрачја: Хималаи, Огнен Пацифички Прстен</p>	<p>-Презентација на видеа и фотографии за настанокот и изгледот на позначајните релјефни облици.</p> <p>- На географска карта ги издвојува и именува крупните релјефни облици.</p> <p>-Изработка на табела во која ќе бидат подредени различните релјефни облици.</p> <p>- Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com</p> <p>-Примена на Google Earth.</p>	<p>- Препознава на карта позначајни релјефни облици;</p> <p>-објаснува за настанокот на релјефот и причините за вулканска и сеизмичка активност;</p> <p>- објаснува каде има изразена вулканска и сеизмичка активност и причините за нивната разместеност.</p>

<p>-Да заклучува за влијанието на климатските фактори на континентот; -да се запознае со периодичните ветрови со кои е зафатен континентот; -да научи да го толкува влијанието на атмосферскиот притисок врз формирањето на монсуните и пустините; -да ги издвојува местата со највисоки и најниски температури, најмали и најголеми количества на врнежи.</p>	<p>Климатски фактори, елементи и појави</p>	<p>-Географска широчина -Надморска височина -Близина на морињата - Релјеф -Монсуни -Тајфуни</p>	<p>-Демонстрација на карта за различните климатски фактори. -Анализа на тематски карти на кои се прикажани различни климатски елементи и појав. -Презентација на видеа за создавањето на монсуните. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квизови www.purposegames.com и www.educaplay.com</p>	<p>- Разбира за влијанијата на различните климатски фактори во формирањето на климата на Азија; -ги издвојува местата со највисоки и најниски температури и со најмали и најголеми количества на врнежи.</p>
<p>-Да се запознае со карактеристиките на различните климатско-вегетациски типови на континентот; -да демонстрира на картата каде се простира секој од климатските типови;</p>	<p>Климатско-вегетациски типови</p>	<p>-Климатски типови -Тундри -Тајги -Степи -Џунгли -Вертикален распоред на вегетацијата -Специфични животни за Азија</p>	<p>-Изработка на табела во која од една страна ќе бидат претставени различните климатско-вегетациски типови, а од друга страна нивните карактеристики, каде се простираат и живиот свет во нив.</p>	<p>-ги набројува климатско-вегетациските типови и нивните основни карактеристики; - демонстрира на карта каде се простира секој од климатските типови;</p>

<p>-да ги поврзува климатските типови со вегетацијата која е застапена во нив; -да се запознае со посебните животни во Азија и каде се тие распространети.</p>			<p>-Анализа на тематски карти на кои се прикажани климатско-вегетационските типови. -Презентација на видеа и фотографии за животот свет во Азија. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квизови www.purposegames.com и www.educaplay.com</p>	<p>-ги поврзува климатските типови со вегетацијата која е застапена во нив;</p>
<p>-Да ги согледа различните сливни подрачја во Азија и да посочува кои поголеми хидрографски објекти им припаѓаат; -да се поттикне да дискутира за водните ресурси на континентот, од што зависат тие и кое е нивното значење.</p>	<p>Хидрографија</p>	<p>-Сливни подрачја -Реки -Езера - Карактеристични подрачја: Јангценкјанг, Ганг, Бајкалско Езеро, Мртво Море</p>	<p>- Препознавање и именување на позначајните хидрографски објекти на географска карта. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски теми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com -Примена на Google Earth.</p>	<p>-ја разбира географската разместеност на хидрографските објекти и причините за таа; -ги издвојува хидрографските објекти според нивните специфичности.</p>
<p>-Да се запознае со разместеноста и значењето на природните ресурси на Азија; -да го нагласува значењето на природните богатства за азискиот континент</p>	<p>Природни богатства и стопанство</p>	<p>-Јаглен, нафта и земјен гас -Шуми -Злато -Дијаманти -Хидроенергија -Стопански гранки</p>	<p>-Анализа на тематски карти за подрачјата (државите) богати со одредени природни ресурси. - Презентација на видеа и фотографии каде преку искористувањето на природните</p>	<p>-објаснува за разместеноста и значењето на различните природни ресурси; -оспособен/а е да го согледува влијанието на природните</p>

<p>(пр: преобразба на Дубаи и сл.); -да ги согледува географските фактори за развој на стопанството, како услов за нерамномерен регионален развој на континентот; -да се запознае со најразвиените стопански гранки и нивната просторна разместеност во Азија.</p>			<p>богатства, видна е промената на географскиот пејзаж. - Анализа на влијанието на географските фактори врз разместеноста на стопанските гранки. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квивизи (Google Earth).</p>	<p>богатства врз развојот на стопанството; -објаснува за најразвиените стопански гранки и нивната просторна разместеност.</p>
<p>- Да се запознае со општите карактеристики на населението во Азија; - да објаснува за демографските карактеристики на населението во Азија; - да ги идентификува најголемите градски агломерации во Азија и да дискутира за проблемите со пренаселеноста;</p>	<p>Општи карактеристики на населението и населбите во Азија</p>	<p>-Бројно движење -Човечки раси -Природен прираст -Густина на населеност -Градски агломерации -Пренаселеност</p>	<p>- Работа со тематски карти за природниот прираст и густината на населеност во Азија и анализа на резултатите. - Работа со графикони за бројното движење на населението и односот меѓу наталитетот и морталитетот, (минато, сегашност и иднина). - На географска карта ги идентификува најголемите градски агломерации во Азија.</p>	<p>- Ги идентификува општите карактеристики на населението во Азија (бројно движење, човечки раси; природен прираст и густина на населението); - оспособен/а е за работа со тематски карти за идентификување на специфичностите на населението и населбите во Азија;</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - Дискусијата за слики од различни простори на Азија за проблемот со пренаселеноста. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com - Примена на Google Earth. 	<ul style="list-style-type: none"> - дискутира за меѓузависноста на градските населби.
<ul style="list-style-type: none"> - Да се запознае со регионалната и територијалната поделба на Азија; - да ги идентификува на географска карта регионите и најзначајните држави и главни градови; - да се запознае со најзначајните специфики и интересни факти за секој регион во Азија. 	<p>Регионален преглед на државите во Азија</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Регион, држава, главен град - Источна Азија: жолта раса, Јапонија - Југоисточна Азија: Индонезија, - Јужна Азија: земјоделство - Средна Азија: „стан“ наставка што обединува - Југозападна Азија: верски туризам 	<ul style="list-style-type: none"> - Разгледување на тематска карта за политичко-територијалната поделба на Азија. - Работа со географска карта и идентификување на најзначајните држави во Азија и нивните главни градови. - Дискусија за слики со прикажани специфики од држави во секој регион на Азија. - Презентација на кратки видеа од специфики на азиските држави. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги препознава регионите и поголемите држави во Азија и нивните главни градови; - демонстрира на географска карта за местоположбата на регионите; - ги препознава карактеристиките на азиски држави и региони според нивните специфики.

<ul style="list-style-type: none"> - Да знае за стопанските сектори во кои Кина е лидер во светот; - да се запознае со причините за брзиот економски развој; - да ги согледа позитивните и негативните последици од брзиот економски развој. 	<p>Кина - економски двигател на континентот</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Земјоделство -Градежништво -Рударство -Енергетика -Индустрија -Електроника -Туризам -Сообраќај -Трговија -Евтина работна рака 	<ul style="list-style-type: none"> - Разгледување на тематска карта за стопанските карактеристики на Кина и дискусија. - Анализа на графикони за економскиот раст по сектори и дискусија. - Презентација на слики или видеа од простори во Кина за позитивните и негативните последици од брзиот економски раст. 	<ul style="list-style-type: none"> - Препознава клучни сектори во стопанството кои придонесуваат за економскиот развој; - ги разбира причините и последиците од брзиот економски раст на Кина.
<ul style="list-style-type: none"> - Да се запознае со големиот број на јазици кои се во употреба во Индија; - да се запознае со специфичната култура и традиција на индискиот народ и богатата историја; - да знае за различните религии кои настанале и се присутни на Индискиот Полуостров 	<p>Индија – мешавина од јазици, култура и традиција</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Народи -Јазици -Култури -Религии -Обичаи 	<ul style="list-style-type: none"> - Работа со тематска карта за распространетоста на јазиците на територијата на Азија. - Презентација на слики и видеа од специфични културни настани и обичаи на индискиот народ. - Работа со графикони за употребата на јазиците и религиската припадност на индискиот народ. 	<ul style="list-style-type: none"> -Осознава за присуството на голем број јазици, религии, традиции и обичаи во Индија; - се запознава со специфичните културни настани и обичаи на индискиот народ.

<p>- Да ги опишува на географска карта просторите со најголемо аерозагадување;</p> <p>- да ги осознае причините за интензивното аерозагадување, особено во Кина и Индија и негативните последици;</p> <p>- да се запознае со мерките кои се преземаат за намалување на аерозагадувањето.</p>	<p>Аерозагадувањето, сериозен проблем на азиските земји</p>	<p>-Смог</p> <p>-Суспендирани честички</p> <p>-Тешки метали</p> <p>-Термоцентрали на јаглен</p>	<p>- Работа со тематски карти за географската распространетост на аерозагадувањето во Азија.</p> <p>- Презентација на графикони за степенот на загаденост на воздухот од различни градови во Азија и стапката на економски раст и дискусија.</p> <p>- Презентација на слики од загадени простори во Азија и сателитски слики од просторната дистрибуција на аерозагадувањето.</p> <p>- Презентација на слики и видеа од иновативни мерки за намалување на аерозагадувањето.</p>	<p>- Се запознава со распространетоста на аерозагадувањето во Азија и дискутира за причините за загадувањето;</p> <p>- дискутира за мерките за намалување на аерозагадувањето.</p>
--	--	---	---	--

Тема II: АФРИКА - 19 часа

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи	Резултати од учењето
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да стекне сознанија за географската положба на континентот и нејзиното значење; - да научи да ги опишува природните граници на карта; - да добие претстава за големината на Африка во однос на другите континенти; -да се запознае со фазите на откривање и истражување на Африка; -да знае за големото значење на Суецкиот Канал. 	<p align="center">Географска положба и откривање</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Африка -Географска положба -’Ртови -Граница -Експедиции -Колонии - Карактеристични подрачја: Суецки Канал 	<ul style="list-style-type: none"> -Со помош на географска карта учениците ги одредуваат географските координати на најистурените точки од континентот. - Учениците ги пронаоѓаат најкратките растојанија на Азија со останатите континенти. -Разгледување тематски карти и читање текстови за откривањето и истражувањето на различни делови од Африка. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги опишува границите на Африка; - стекнува сознанија за големината на континентот; -објаснува кои делови од Африка биле најпрво истражувани и колонизирани; -осознава за големото значење на Суецкиот Канал.

<p>-Да ги препознава и пронаоѓа на карта конкретните облици на релјефот и бреговата разгранетост; -да стекне претстава за настанувањето на позначајните релјефни облици на континентот; -да се запознае со областите каде има изразена вулканска активност и причините за таа разместеност.</p>	<p>Релјеф и брегова разгранетост</p>	<p>-Млади верижни планини -Вулкански релјеф -Пустини -Тектонски ров -Острови -Полуострови -Мориња -Заливи -Протоци и канали - Карактеристични подрачја: Атлас, Килиманџаро, Етиопска Вис, Сахара и Намиб, Мадагаскар</p>	<p>- На географска карта ги издвојува и именува крупните облици на релјефот и бреговата разгранетост. -Презентација на видеа и фотографии за настанокот и изгледот на позначајните облици на релјефот и бреговата разгранетост. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com -Примена на Google Earth.</p>	<p>-Ги препознава на карта позначајните облици на релјефот и бреговата разгранетост; -ги согледува контрастите во релјефот на континентот Африка; -стекнува претстава за настанувањето на позначајните релјефни облици на континентот; - ги препознава областите каде има изразена вулканска активност.</p>
---	---	--	--	--

<p>-Да заклучува за влијанието на климатските фактори на континентот; -да ги издвојува местата со највисоки и најниски температури, најмали и најголеми количества на врнежи; -да се запознае со карактеристиките на различните климатско-вегетациски типови, каде тие се простираат и да ги поврзува со вегетацијата која е застапена во нив; -да се запознае со посебните животни во Африка и каде се тие распространети.</p>	<p>Климатски карактеристики и жив свет</p>	<p>-Климатски типови -Морски струи -Савани -Степи -Џунгли -животински свет</p> <p>-Вертикален распоред на вегетацијата</p>	<p>-Демонстрација на карта за различните климатски фактори. -Анализа на тематски карти на кои се прикажани различни климатски елементи, појави и типови. -Изработка на табела во која од една страна ќе бидат претставени различните климатско-вегетациски типови, а од друга страна нивните карактеристики, каде се простираат и живиот свет во нив. -Презентација на видеа и фотографии за живиот свет во Африка. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квизови www.purposegames.com и www.educaplay.com</p>	<p>-Разбира за влијанијата на различните климатски фактори; -ги набројува климатско-вегетациските типови и нивните основни карактеристики; -на карта ги објаснува карактеристиките на различните климатско-вегетациски типови; -стекнува претстава за специфичностите на живиот свет во Африка.</p>
--	---	---	--	--

<p>-да ги увиде различните сливни подрачја во Африка и да посочува кои поголеми хидрографски објекти припаѓаат на истите; -да се поттикне да дискутира за водните ресурси на континентот, од што зависат тие и кое е нивното значење. - да ги препознава и именува поголемите реки и езера на Африка</p>	<p>Хидрографски карактеристики</p>	<p>-Сливни подрачја -Реки -Езера - Карактеристични подрачја: Нил, Конго, Замбези и езерата Викторија и Тангањика</p>	<p>- На географска карта ги препознава и именува позначајните хидрографски објекти. - Со помош на карта го опишува текот на реката Нил. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com -Примена на Google Earth.</p>	<p>-Ја разбира географската разместеност на хидрографските објекти и причините за истата; -ги издвојува хидрографските објекти според нивните специфичности; - ги препознава и именува поголемите реки и езера во Африка.</p>
<p>-Да се запознае со разместеноста и значењето на природните ресурси; -да ја анализира застапеноста и разместеноста на природните ресурси, наспроти стопанската неразвиеност на државите; -да ги согледува факторите (особено општествените) за развој на стопанството,</p>	<p>Природни богатства и стопанство</p>	<p>-Нафта -Злато -Дијаманти - Волта (езеро) -Стопански гранки (туризам)</p>	<p>-Анализа на тематски карти за подрачјата (државите) богати со одредени природни ресурси. - Презентација на видеа и фотографии каде преку експлоатација на месното население се искористуваат природните богатства. - Анализа на влијанието на географските фактори врз разместеноста на стопанските гранки.</p>	<p>-Објаснува за разместеноста и значењето на различните природни ресурси; -го согледува влијанието на општествените фактори врз развојот на стопанството; -ги препознава најзастапените стопански гранки</p>

<p>како причина за нискиот животен стандард на континентот; -да се запознае со најзастапените стопански гранки и нивната просторна разместеност во Африка.</p>			<p>- Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квизови www.purposegames.com и www.educaplay.com</p>	<p>и нивната просторна разместеност во Африка.</p>
<p>- Да знае за општите карактеристики на населението во Африка; - да ги осознае причините за брзиот раст на населението во Африка; - да ги идентификува регионите во Африка со висок и низок природен прираст, голема и мала густина на населеност и да дискутира за причините за таквата состојба; - да ги препознава расните групи и народи и во кој дел на Африка се разместени</p>	<p>Општи карактеристики на населението во Африка</p>	<p>-Бројно движење -Природен прираст -Густина на населеност -Пренаселеност</p>	<p>- Работа со тематски карти за природниот прираст и густината на населеност на населението во Африка и анализа на резултатите. - Работа со графикони за бројно движење на населението и однос меѓу наталитет и морталитет, (минато, сегашност и иднина). - На географска карта ги идентификува најголемите градски агломерации во Африка. - Дискутира за слики од различни простори на Африка за проблемот со пренаселеноста. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти</p>	<p>- Ги препознава општите карактеристики на населението во Африка (бројно движење, природен прираст и густина); - оспособен/а е за работа со тематски карти за да ги идентификува специфичностите на населението во Африка; - разменува мислења за причинските и последичните врски за населението во Африка.</p>

			www.purposegames.com и www.educaplay.com	
<p>- да знае за етнографските одлики на населението во Африка и присуството на бројни етнички групи, јазици и религии;</p> <p>- да се запознае со специфичната култура и традиција на карактеристични племиња од различни етнички групи во Африка;</p> <p>- да умее да процени колку старите етнографски одлики денес се застапени кај народите од Африка.</p>	Етнографски одлики на населението во Африка	<p>-Етнички групи и раси</p> <p>-Јазици и религии</p> <p>-Култура и обичаи</p> <p>-Специфични етнички групи: Пигмеи и Бушмани, Масаи, Зулу, Туарези и Бербери</p>	<p>- Работа со тематска карта за распространетоста на етничките групи на територијата на Африка.</p> <p>- Презентација на слики и видеа од специфични културни настани и обичаи на карактеристични племиња од различни етнички групи во Африка.</p> <p>- Дискусија за сличностите и разликите во етнографијата на африканските племиња.</p>	<p>- Објаснува за присуството на голем број јазици, религии, традиции и обичаи во Африка;</p> <p>-ги препознава специфични културни настани и обичаи на карактеристични племиња од различни етнички групи во Африка.</p>
<p>- Да се запознае со регионалната и територијалната поделба на Африка;</p> <p>- да ги идентификува на географска карта регионите и најзначајните држави и главни градови;</p> <p>- да се запознае со најзначајните</p>	Регионален преглед на државите во Африка	<p>-Регион, држава, главен град</p> <p>-Северна Африка: древна култура</p> <p>-Источна Африка: НП Серенгети,</p> <p>-Јужна Африка: болеста сида</p> <p>-Средна Африка: рудни богатства</p> <p>-Западна Африка: заразни</p>	<p>- Разгледување на тематска карта за политичко-територијалната поделба на Африка.</p> <p>- Работа со географска карта и идентификување на најзначајните држави во Африка и нивните главни градови.</p> <p>- Дискусија за слики со прикажани специфики од</p>	<p>- Ги препознава регионите и поголемите држави во Африка и нивните главни градови и умее да ги демонстрира на географска карта;</p>

географски карактеристики на државите од регионите во Африка.		болести	држави во секој регион на Африка. - Презентација на кратки видеа од специфики на африканските држави.	- ги препознава карактеристичните африкански држави и региони според нивните специфики.
- Да знае за специфичностите на ЈАР како мултукултурна, мултијазична и економски најразвиена држава во Африка; - да ги осознае проблемите со кои се соочувало населението за време на апартхејдот; - да се запознае со денешните проблеми на Јужноафриканското општество	ЈАР - земја на контрасти	-Апартхејд - Мултикултурност и мултијазичност -Природни богатства -Неднаков развој -Проблеми со болеста сида	- Разгледување на тематска карта за стопанските карактеристики на ЈАР - Работа со карти и графикони за нееднаквиот економски развој и проблемите со кои се соочува општеството и дискусија. - Дискусија за слики кои ги прикажуваат проблемите со кои се соочувало населението за време на апартхејдот.	- Ги познава позитивните и негативните страни на ЈАР. - критички размислува за слични појави во други области на Африка и светот. - ги препознава проблемите во ЈАР.
- Да ги идентификува регионите во Африка кои се соочуваат со недостаток на храна и вода за пиење; - да се запознае со главните причини за недостатокот на храна и вода во Африка и последниците од тоа; - критички да	Недостаток на храна и вода, најсериозен проблем на африканското население	-Суши -Економска неразвиеност -Висок наталитет -Обединети нации	- Работа и анализа на географски карти и графикони за недостатокот на храна и вода на африканскиот континент. - Споредба на статистички податоци за проблемот со недостаток на храна и вода во Африка, Европа и светот.	- Ги идентификува главните егзистенцијални проблеми на африканското население и географски ги опишува;

<p>размислува за мерките кои се преземаат за намалување на овој проблем.</p>			<p>- Презентација на слики од последиците од недостатокот на вода и храна и дискусија.</p>	<p>- ја објаснува големата нееднаквост која е присутна кај африканското население и остатокот од светот.</p>
--	--	--	--	--

Тема III: АМЕРИКА - 21 час				
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи	Резултати од учењето
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да стекне сознанија за географската положба и границите на Америка; - да добие претстава за големината на Северна и Јужна Америка, во однос на другите континенти; - да се запознае со фазите на откривање и истражување на Америка (пред и по големите географски откритија). 	<p>Географска положба, големина и откривање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Америка - Географска положба - Големи географски откритија - Колонии - Нов свет 	<ul style="list-style-type: none"> - Со помош на географска карта да се пронајдат најкратките растојанија на Северна и Јужна Америка со останатите континенти. - Разгледување тематски карти и читање текстови за откривањето и истражувањето на различни делови на Америка (пред и по големите географски откритија). 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги опишува границите на Америка; - ја споредува големината на Америка со останатите континенти; - дискутира за откривањето на новиот свет, причини и последици; - ги набројува фазите на откривање и истражување на Америка пред и по големите географски откритија.
<ul style="list-style-type: none"> - Да ги препознава и пронаоѓа на картата конкретните облици на бреговата разгранетост (мориња, острови, полуострови, протоци, канали и заливи); - да знае за спецификите на значајни островски групи како Големи и 	<p>Брегова разгранетост</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Полуострови - Острови - Архипелаг - Залив - Море <p>Карактеристични подрачја: Антили</p>	<ul style="list-style-type: none"> - На географска карта ги издвојува и именува крупните облици на бреговата разгранетост. - Презентација на слики и видео од Панамскиот Канал и дискусија. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги препознава на карта позначајните облици на бреговата разгранетост и ги истакнува нивните специфики; - ги осознава спецификите на значајни островски групи како Големи и

<p>мали Антили, Галапагос и Гренланд; -да го осознае големото стопанско и геостратешко значење на Панамскиот Канал.</p>		<p>Гренланд Галапагос Панамски Канал</p>	<p>-Примена на Google Earth.</p>	<p>Мали Антили, Галапагос и Гренланд; -го објаснува за стопанското значење на Панамскиот Канал.</p>
<p>-Да стекне претстава за настанувањето на позначајните релјефни облици на континентот; -да ги пронаоѓа на карта позначајните релјефни облици; -да се запознае со областите каде има изразена вулканска и сеизмичка активност и причините за нивната разместеност.</p>	<p>Релјефни карактеристики</p>	<p>-Млади верижни планини -Стари Грамадни планини -Низини -Висорамнини -Вулканска и сеизмичка активност -Карактеристични подрачја: Карпести Планини, Анди, Бразилска Висорамнина, Лаплатска Низина, Хавајски Острови и Јелоустон</p>	<p>-Презентација на видеа и фотографии за настанокот и изгледот на позначајните релјефни облици. - На географска карта ги издвојува и именува крупните релјефни облици; -Изработка на табела во која ќе бидат подредени различните релјефни облици; - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com -Примена на Google Earth.</p>	<p>- Ги препознава на карта позначајните релјефни облици; -ги издвојува областите на вулканска и сеизмичка активност; -дискутира за разместеноста за типовите релјеф според настанокот.</p>
<p>-Да заклучува за влијанието на климатските фактори на континентот; -да ги издвојува местата</p>	<p>Климатски</p>	<p>-Климатски фактори -Климатски елементи -Ураган</p>	<p>-Демонстрација на карта за различните климатски фактори и елементи. -Презентирање на тематски карти на кои се</p>	<p>-Разбира за влијанијата на различните климатски фактори; - го толкува</p>

<p>со највисоки и најниски температури, најмали и најголеми количества на врнежи;</p> <p>-да научи да го толкува влијанието на климатските фактори врз појавата на екстремните метеоролошки појави;</p> <p>- да ги запознае специфичностите на екстремни метеоролошки појави и последиците од нив.</p>	<p>услови и екстремни метеоролошки појави</p>	<p>-Торнадо -Ел Нињо</p>	<p>прикажани различни климатски елементи и појави.</p> <p>-Презентација на видеа за создавањето и последиците од екстремните метеоролошки појави.</p> <p>- Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квизови www.purposegames.com и www.educaplay.com</p>	<p>влијанието на климатските фактори врз појавата на екстремните метеоролошки појави;</p> <p>-ги издвојува местата со највисоки и најниски температури, најмали и најголеми количества на врнежи;</p> <p>- објаснува за условите при кои се формираат екстремните метеоролошки појави.</p>
--	--	------------------------------	---	--

<p>-да се запознае со карактеристиките на различните климатско-вегетациски типови на континентот;</p> <p>-да демонстрира на картата каде се простира секој од климатските типови;</p> <p>-да ги поврзува климатските типови со вегетацијата која е застапена во нив;</p> <p>-да се запознае со специфичните животни во Америка и каде се тие распространети.</p>	<p>Климатско-вегетациски типови</p>	<p>-Климатски типови</p> <p>-Тајги</p> <p>-Прерии</p> <p>-Љаноси</p> <p>-Селваси</p> <p>-Кампоси</p> <p>-Пампаси</p> <p>-Карактеристични подрачја: Амазонија, Долина на смртта и Атакама, Патагонија</p>	<p>-Изработка на табели во кои од една страна ќе бидат претставени различните климатско-вегетациски типови, а од друга страна нивните карактеристики, каде се простираат и живиот свет во нив.</p> <p>-Анализа на тематски карти на кои се прикажани климатско-вегетациските типови.</p> <p>-Презентација на видеа и фотографии за живиот свет во Америка.</p> <p>- Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квизови www.purposegames.com и www.educaplay.com</p>	<p>-Ги набројува климатско-вегетациските типови и нивните карактеристики;</p> <p>- препознава на карта каде се простираат климатските типови;</p> <p>- ги лоцира климатските типови и вегетацијата која е застапена во нив;</p> <p>- објаснува за разместеноста на одредени животнски заедници во Америка.</p>
<p>-Да ги увиди различните сливни подрачја во Америка и да посочува кои поголеми хидрографски објекти им припаѓаат;</p> <p>-да стекнува конкретни сознанија за поголемите реки и езера;</p> <p>-да се поттикне да дискутира за водните ресурси на континентот, од што зависат тие и кое</p>	<p>Хидрографија</p>	<p>-Сливни подрачја</p> <p>-Реки</p> <p>-Езера</p> <p>-Карактеристични подрачја: Амазон, Колорадо со Големiot Кањон, Големите Езера и водопади.</p>	<p>- На географска карта ги препознава и именува позначајните хидрографски објекти.</p> <p>- Презентација на видеа и фотографии каде се прикажани најкарактеристичните хидрографски објекти и нивните карактеристики.</p> <p>- Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти</p>	<p>-Ја разбира географската разместеност на хидрографските објекти и причините за тоа;</p> <p>- ги издвојува хидрографските објекти според нивните специфичности.</p> <p>- да дискутира за водните ресурси на</p>

е нивното значење.			www.purposegames.com и www.educaplay.com -Примена на Google Earth.	континентот, од што зависат тие и кое е нивното значење.
-Да се запознае со разместеноста и значењето на природните ресурси; -да го нагласува значењето на природните богатства за Америка; -да ги согледува факторите за развој на стопанството; -да се запознае со најразвиените стопански гранки и нивната просторна разместеност во Америка.	Природни богатства и стопанство	-Јаглен -Нафта и земјен гас -Шуми -Злато -Бакар -Плодни почви -Хидроенергија -Нееднаква економска развиеност	-Анализа на тематски карти за подрачјата (државите) богати со одредени природни ресурси. - Анализа на влијанието на географските фактори врз разместеноста на стопанските гранки. -Споредба на државите во Америка според степенот на стопанската развиеност и причини за тоа. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квизови.	- Ја препознава разместеноста и значењето на различните природни ресурси; -го согледува влијанието на природните богатства и општествените фактори врз развојот на стопанството; - објаснува за најразвиените стопански гранки и нивната просторна разместеност во Америка.
- Да се запознае со општите карактеристики на населението во Америка; - да знае за различните народи, раси и јазици во Америка; - да ги идентификува регионите во Америка со висок и низок природен прираст, голема и мала густина на населеност и да	Општи карактеристики на населението во Америка	-Бројно движење -Раси -Народи -Домородно население -Јазици -Природен прираст -Густина на населеност	- Работа со тематски карти за природниот прираст и густината на населението во Америка и анализа на резултатите; - Работа со графикони за бројното движење на населението и односот меѓу наталитет и морталитет (минато, сегашност и иднина). - Дискусија за фотографии на различни раси луѓе и	- Има сознанија за општите карактеристики на населението во Америка (бројно движење, раси; природен прираст и густина на населението); - се оспособил за работа со тематски карти и ги идентификува

<p>дискутира за причините за таквата состојба.</p>			<p>народи. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com</p>	<p>специфичностите на населението во Америка; - дискутира за причинските и последичните врски.</p>
<p>- Да знае како настануваат мегалополисите; - да ги идентификува на географска карта поголемите градски агломерации и мегалополиси; - да ги осознае позитивните и негативните страни на животот во мегалополис; - да прави споредба меѓу животот на населението во различни градски агломерации: Њујорк, Мексико Сити и Сао Паоло.</p>	<p>Живот во градски агломерации – мегалополиси</p>	<p>-Урбанизација -Конурбација -Мегалополис -Пренаселеност -„Сламови“ (сиромашни квартави) -Нееднаков економски развој -Комунални и еколошки проблеми</p>	<p>- На географска карта ги идентификува најголемите градски агломерации во Америка. - Дискутира за фотографии на Њујорк, Мексико Сити и Сао Паоло, за проблемот со пренаселеноста, појавата на сламови, комунални и еколошки проблеми, но и за високиот животен стандард и се прави споредба. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти www.purposegames.com и www.educaplay.com -Примена на Google Earth.</p>	<p>- Објаснува како настануваат мегалополисите; - опишува за географската распространетост на големите градски агломерации и мегалополиси; - прави разлика меѓу животот во мегалополис во развиена и неразвиена држава и дискутира за позитивните и негативните страни.</p>
<p>- Да се запознае со регионалната и територијалната</p>		<p>-Регион, држава, главен град -Северна</p>	<p>- Разгледување на тематска карта за политичко-територијалната поделба</p>	<p>- Ги препознава регионите и поголемите држави</p>

<p>поделба на Америка; - да ги идентификува на географска карта регионите и најзначајните држави и главни градови; - да се запознае со најзначајните специфики и интересни факти за секој регион во Америка.</p>	<p>Регионален преглед на државите во Америка</p>	<p>Америка: општествено уредување -Средна Америка: развој на туризмот -Јужна Америка: Аргентина</p>	<p>на Америка. - Работа со географска карта и идентификување на најзначајните држави во Америка и нивните главни градови. - Дискусија за фотографии со прикажани специфики на државите во секој регион на Америка; - Презентација на кратки видеа за спецификите на американските држави.</p>	<p>во Америка и нивните главни градови и умее да ги демонстрира на географска карта. - ги препознава карактеристичните американските држави и региони според нивните специфики.</p>
<p>- Да знае за стопанските сектори во кои САД е лидер во светот; - да се запознае со причините за економскиот развој; - да ги согледа позитивните ефекти од високиот животен стандард врз целокупното општество.</p>	<p>САД - светска економска велесила</p>	<p>-Земјоделство -Рударство -Енергетика -Индустрија -Електроника -Туризам -Сообраќај -Трговија -Наука и техника -Филмска индустрија -Висок животен стандард</p>	<p>- Разгледување на тематска карта на стопанските карактеристики на САД и дискусија. - Анализа на графикони за економскиот раст по сектори и дискусија. - Презентација на фотографии или видеа од економски развиени простори во САД.</p>	<p>- Ги препознава клучните сектори во стопанството кои допринесуваат за економскиот развој; -ги осознава причините за високиот економски развој, - ги согледува позитивните ефекти од високиот животен стандард врз целокупното општество.</p>
<p>- Да знае за најразвиените земјоделски гранки во Бразил и нивната</p>		<p>-Земјоделски површини -Житни култури -Индустриски</p>	<p>- Работа со тематски карти поврзани со земјоделското производство во Бразил. - Споредба на</p>	<p>- Објаснува за најпродуктивните земјоделски гранки и производи во</p>

<p>географска распространетост; - да прави споредба меѓу Бразил и останатите земји во светот во однос на земјоделското производство и да дискутира; - да ги согледа негативните ефекти од брзиот развој на земјоделството (уништувањето на шумите).</p>	<p>Бразил - земјоделски џин на Јужна Америка</p>	<p>-Градинарски -Овощарство -Сточарство -Шумарство -Дефорестација -ГМО</p>	<p>земјоделското производство на Бразил и други земји од светот преку графиконски приказ. - Презентација на фотографии и карти за степенот на уништување на прашумите во Амазонија за добивање пасишта и земјоделски површини. -Примена на Google Earth.</p>	<p>Бразил; - прави споредба меѓу Бразил и останатите земји во светот во однос на земјоделското производство; - дискутира за позитивните и негативните последници од брзиот развој на земјоделството во Бразил.</p>
---	---	--	--	--

Тема IV: АВСТРАЛИЈА СО ОКЕАНИЈА И ПОЛАРНИ ОБЛАСТИ - 11 часа

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи	Резултати од учењето
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да стекне сознанија за географската положба на континентот и причините за неговата специфичност; - да ги препознава и пронаоѓа на картата позначајните природно-географски објекти; - да се запознае со ендемичните видови на континентот. 	<p align="center">Природно-географски карактеристики на Австралија со Океанија</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Брегова разгранетост -Релјеф -Клима - Хидрографија -Пустини -Голем корален гребен -Нов Зеланд -Ендемична флора и фауна 	<ul style="list-style-type: none"> - На географска карта ги препознава и именува позначајните природно-географски објекти. -Анализа на тематски карти на кои се претставени различни природно-географски појави. - Презентација на видеа и фотографии каде се прикажани различни природно-географски карактеристики. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски неми карти и квизови www.purposegames.com и www.educaplay.com -Примена на Google Earth. 	<ul style="list-style-type: none"> -Ја препознава претставата за положбата на Австралија со Океанија во однос на другите континенти; - умее да ги препознае и пронајде на карта позначајните природно-географски објекти; - објаснува за основните природно-географски карактеристики на континентот.
<ul style="list-style-type: none"> - да се запознае со општите карактеристики на населението во Австралија со Океанија; - да знае за различните народи и раси во Австралија со Океанија; - да ги идентификува регионите со голема и мала населеност во контекст на 	<p align="center">Социо-економски карактеристики на Австралија со Океанија</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Бројно движење -Густина на населеност -Народи и раси -Абориџини -Природни богатства -Туризам 	<ul style="list-style-type: none"> - Работа со тематски карти за основните карактеристики на населението во Австралија со Океанија. -дискусија за регионот како карактеристично имиграциско подрачје. -Анализа на тематски карти за подрачјата (државите) богати со одредени 	<ul style="list-style-type: none"> -Ги познава основните демографски карактеристики на континентот; - препознава кои народи и раси ги има во Австралија со Океанија; - ги објаснува причините за нерамномерната

<p>разместеноста на урбаните населби; -да се запознае со гранките на стопанството кон кои се ориентирала Австралија.</p>			<p>природни ресурси. - Анализа на влијанието на географските фактори врз развојот на населбите и стопанството. - Примена на стекнатите знаења со помош на електронски квизови www.purposegames.com и www.educaplay.com</p>	<p>разместеност на населението и населбите; - објаснува кои стопански гранки се најзначајни за високиот животен стандард.</p>
<p>- Да се запознае со регионалната и територијалната поделба на Австралија и Океанија; - да ги идентификува на географска карта регионите и најзначајните држави и главни градови; - да се запознае со најзначајните специфики и интересни факти за секој регион во Австралија и Океанија.</p>	<p>Регионален преглед на државите во Австралија и Океанија</p>	<p>-Регион -држава главен град -Австралија и Нов Зеланд -Меланезија -Микронезија -Полинезија</p>	<p>- Разгледување на тематска карта за политичко-територијалната поделба на Австралија и Океанија. - Работа со географска карта и идентификување на најзначајните држави во Австралија и Океанија и нивните главни градови. - Дискусија за фотографии со прикажани специфики на државите во секој регион на Австралија и Океанија. - Презентација на кратки видеа со спецификите на државите.</p>	<p>- Ги препознава регионите и поголемите држави во Австралија и Океанија и нивните главни градови и умее да ги демонстрира на географска карта; - ги идентификува на географска карта регионите и најзначајните држави од Океанија; - ги препознава карактеристичните држави и региони по нивните специфики.</p>
<p>- Да ја опишува географската положба, протегањето и откривањето на Арктикот и Антарктикот; - да се запознае со географските</p>	<p>Арктик и Антарктик</p>	<p>-Поларни области -Вечен мраз -Поларни станици -Ескимски -Поларна</p>	<p>- Со помош на географска карта ја опишува географската положба, протегањето и релјефот на Арктикот и Антарктикот. - Со помош на тематски карти размислува за</p>	<p>- Ги препознава географските карактеристики на Арктикот и Антарктикот; - дискутира за сличностите и</p>

<p>карактеристики на двата региони (релјеф, клима, животински свет, населеност);</p> <p>- да ги истакнува сличностите и разликите меѓу Арктикот и Антарктикот.</p>		<p>мечка</p> <p>-Пингвини</p>	<p>откривањето на регионите, климатските карактеристики и географската распространетост на живиот свет.</p> <p>- Со техниката Венов дијаграм ги дефинира сличностите и разликите меѓу Арктикот и Антарктикот.</p> <p>- Презентација на фотографии од регионите и дискусија.</p> <p>-Примена на Google Earth.</p>	<p>разликите меѓу двата поларни региони;</p> <p>- дискутира за географските карактеристики на растителниот и животинскиот свет во поларните области.</p>
<p>- Да знае што е глобално затоплување и кои се причините за настанокот на истото;</p> <p>- да осознае на кој начин менувањето на климата во поларните области влијае врз целокупниот жив свет, особено на поларните мечки;</p> <p>- да дискутира за иднината на поларните области и Земјата воопшто.</p>	<p>Влијанието на глобалното затоплување врз животот во поларните области</p>	<p>-Глобално затоплување</p> <p>-Јаглерод диоксид</p> <p>-Топење на мразот</p> <p>-Поларни мечки</p> <p>-Зголемување на морското ниво</p>	<p>- Презентација на графички прикази и фотографии од процесот на глобалното затоплување.</p> <p>- Разгледување тематски карти за климатските промени во поларните области.</p> <p>- Споредба на карти (минато и сегашност) од протегањето на мразот на Арктикот и зголемувањето на морското ниво и дискусија.</p> <p>- Анализа на податоците за намалувањето на популацијата на поларни мечки и поврзаноста со топењето на поларниот мраз.</p>	<p>- Осознава за глобалното затоплување како процес и неговото негативно влијание врз животот во поларните области и Земјата воопшто;</p> <p>- осознава на кој начин менувањето на климата во поларните области влијае врз целокупниот жив свет, особено на поларните мечки;</p> <p>-има јасна визија за иднината на поларните области и Земјата.</p>

4. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Во наставната програма за IX одделение дадено е ориентационо планирање на наставните часови за реализација на наставните теми и целини. Сепак, наставниот кадар треба самостојно да го планира часовниот фонд за целосно и успешно реализирање на поставените цели од програмата. Со оглед на тоа што составот на учениците во паралелките е хетероген, наставникот треба да практикува диференциран и индивидуализиран пристап во рамките на реализацијата на наставата. Ваквиот приод е во функција на индивидуалните специфични потреби на секој ученик и развивањето на индивидуалните потенцијали и постигања.

Се препорачува користење на следниве наставни средства:

- учебник избран на ниво на училиште за соодветниот предмет, одобрен од страна на министерот;
- други извори на учење во непосредната околина – објекти и појави во природата;
- енциклопедии, атласи и сл.;
- Интернет, образовни софтвери;
- списанија;
- аудио-визуелни средства.

Современата настава по географија, покрај користењето разни географски карти, нуди исклучителни можности за користење на компјутер, односно широка примена на геоинформатиката. Исто така, во наставата може да се користат и: географски атлас, неми карти, географска читанка, прирачник за наставата и др.

Усоените нови поими ќе претставуваат надградување и проширување на веќе стекнатите поими. Интерпретацијата и описите од страна на учениците неопходно е да бидат поттикнувани на наставникот на начин кој одговара на индивидуалните карактеристики на секој ученик. Изразувањето може да биде и преку: говор, есеј, илустративни методи, изработки на шеми, графикони итн. Употребата на имиња и цифрени податоци треба да биде сведена на разумно ниво. Интеграцијата со другите наставни предмети се остварува во сите ситуации во кои е присутна поголема поврзаност на содржините.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и се вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. (формативно оценување). Исто така, редовно се врши информирање на секој ученик, како и на родителите за напредувањето на ученикот. Оваа компонента е составен дел на планирањето на наставникот за наставата и учењето.

Се препорачува да се користат следниве начини за следење, проверување и оценување на постигањата на учениците во рамките на наставните теми:

- усно;
- писмено;
- практично (обиди, вежби сл.);
- учество во истражување и презентација.

Учениците се оценуваат со бројчана оценка.

6. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови се темели на Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно училиште донесен од страна на министерот за образование и наука со решение бр. 07-1830/1 од 28.02.2008 година.

7. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по географија за IX (деветто) одделение може да ја изведува лице кое завршило:

- студии по географија, наставна насока, VII/1 или 240 ЕКТС;
- ПА или ВПШ, група историја и географија (за наставници коишто реализираат настава во основните училишта а имаат засновано работен однос на неопределено).

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: **1.9.2018 година.**

9. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *географија* за IX одделение на деветгодишното основно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди министерот за образование и наука

МИНИСТЕР

проф. д-р РЕНАТА ДЕСКОСКА

Изготвил: работна група, со решение бр. 02-123/1 од 21.12.2017

Контролирал: Ивица Гиевски , раководител на одделение

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Бр. 12-2645/10 од 28.02.2018 година
Скопје